

Поліщук Єгор Сергійович

студент 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Наше сучасне життя неможливо уявити без певних прав та обов'язків, які склалися історично. Але в сучасності часто виникають питання щодо практичної реалізації таких прав, як у внутрішньодержавній, так і у зовнішній діяльності. Зокрема, актуальність даної теми виняткова саме через те, що справедливе і всебічне забезпечення прав і свобод людини на практиці є основним мірилом рівня демократичності держави та суспільства в цілому. А беручи до уваги те, що конституція будучи основним законом держави, закріплює у своєму тексті основні права людини та громадянина, відпадають будь-які сумніви щодо нагальності цієї проблеми. Дослідженням теми реалізації конституційних прав в Україні займалися такі вчені, як: Скакун О., Ільченко І., Логвінова М., Рабінович П. та інші.

За визначенням П. Рабіновича права людини – це соціальна спроможність людини вільно діяти, самостійно обирати вид та міру своєї поведінки з метою задоволення своїх різнобічних матеріальних та духовних потреб шляхом користування певними соціальними благами в межах, визначених законодавчими актами [2]. У міжнародному співтоваристві налічується дуже багато нормативних актів які регулюють питання щодо закріплення прав людини. Керуючись приматом міжнародного права Україна привела свою конституцію у відповідність до міжнародних стандартів та стала (на думку Венеціанської комісії) однією із країн з найдемократичнішою конституцією. Так наприклад, у ч. 2 ст. 3 Конституції України зазначається, що «Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [1]. Так, насамперед, влада може реалізовувати такий захист через надання соціальних гарантій.

За визначенням О. Скакун такими гарантіями можна вважати наявність розвиненої системи народовладдя, реальної можливості особи брати участь в управлінні державою безпосередньо або через представницькі органи; політичне різноманіття; можливість користуватися своїми правами і свободами, захищати свої інтереси; поділ влади; наявність незалежної конструктивної опозиції, політичного плюралізму та ін. [3] Також, слід звернути увагу і на те, що окрім соціальних гарантій в тексті Основного Закону закріплені і політичні гарантії

реалізації прав людини. Вони дістали своє закріплення у ст. 5; 7; 15 Конституції України. Закріплені у цих статтях засади народного суверенітету, місцевого самоврядування і багатоманітності суспільного життя в державі якнайліпше демонструють зацікавленість держави у захисті та реалізації основних прав людини і громадянина.

Але не дивлячись на всі вищеперелічені гарантії, існує і деяка протилежність та неточність норм Конституції України, що може призводити до порушення окремих прав і свобод людини. Так, наприклад, М. Оніщук вважає, що сьогодні деякі норми Основного Закону України залишаються переважно декларативними [4]. Прикладом таких норм, на думку правознавців, за тих чи інших обставин, може виступати ч. 2 ст. 47, яка говорить, що громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону [1]. Але сучасні реалії показують, що кількість громадян, які потребують такої допомоги, значно перевищує ту кількість громадян, які таку допомогу отримали. Перш за все, це зумовлено недосконалістю методів, якими держава забезпечує таке право. Також, як приклад, можна навести положення ст. 48, яка вказує на те, що кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло [1]. Не дивлячись на те, що органи влади регулярно переглядають положення, щодо достатнього життєвого рівня і мінімальної заробітної плати та зважаючи на стрімкі темпи зростання цін та тарифів, реалізовувати таке право стає все складніше. У сфері освіти ч. 2 ст. 53 вказує на те, що держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам [1]. З одного боку, якщо говорити саме про вищу освіту, то положення цієї норми виконуються і можливість навчання на безоплатній основі та отримання стипендій дійсно існує і навіть розміри цих стипендій значно підвищились за останні роки. Але з іншого боку, спостерігається тенденція до жорсткого скорочення бюджетних місць та зменшення відсотка студентів, які будуть мати змогу отримувати стипендії (слід зауважити, що на сьогоднішній день це становить 40 % і цей показник далі зменшується).

Як наслідок такого не стійкого забезпечення окремих конституційних прав та свобод людини, може бути поширення правового нігілізму та недовіра громадян державі. Саме через це сьогодні існує гостра необхідність вдосконалення юридичних механізмів, які дозволять людям в повному обсязі здійснювати свої права та користуватися своїми свободами. Отже, нагальна потреба врегулювання та забезпечення нормативних приписів має дуже велике значення для майбутнь-

ого нашої країни та повинна здійснюватися через призму нормативно-правових та організаційних способів.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Рабінович П. Основоположні права людини: соціально-антропна сутність, змістова класифікація / П. Рабінович // Право України. – 2010. – № 2. – С. 18-23.
3. Скакун О.Ф. Теория государства и права: учеб. / О.Ф. Скакун – Х., 2000. – 704 с.
4. Оніщук М. Проблеми забезпечення прав людини в Україні: від Загальної Декларації прав людини – до сьогодення / М. Оніщук // Право України. – 2009. – № 4. – С. 29-35.
5. Льченко І. Деякі питання застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в Україні / І. Льченко // Право України. – 2009. – № 10. – С. 145-148.

Ключові слова: права громадянина, демократична держава, соціальні гарантії, юридичний механізм, декларативні норми.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Кулі-Іванченко К. К.

***Раицк Катерина Валентинівна,
Бобік Вікторія Василівна***

студентки 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Рух до громадянського суспільства є однією з провідних демократичних тенденцій сучасного розвитку. За останні десятиріччя відбулися значні зміни на політичній карті світу: панування тоталітарно-авторитарних режимів на значній частині європейського континенту залишився в минулому [2, с. 68].

Реалізація самого ж громадянського суспільства в Україні, яка була частиною Російської імперії, а згодом і СРСР, була в принципі неможлива. Радянська держава насаджувала у свідомості суспільства ідею пріоритетності інтересів держави над інтересами кожного громадянина. У той час держава була понад усе, вона вважалася